24.6.24

נאום פרידה מחזור כ"ג- יאיר טיקטין

אני מאוד מתרגש, מעבר להתרגשות הרגילה של סיום שנת מכינה, בשנה זו ההתרגשות כפולה ומכופלת כי אני מסיים את תפקידי במכינה. לפני עשרים שנה הדרכתי במכינת עמי-חי את מחזור ג', והשנה אנחנו מסיימים את מחזור כ"ג – זו סגירת מעגל של עשרים שנה.

אני מניח שרוב הנאומים בערב הזה יעסקו בשנה המורכבת שהייתה ועודנה, בצוות שהיה במילואים וזה מול זה החניכים שגדלו ולקחו אחריות. אז תרשו לי לצאת קצת מהתבנית אני מעונין *לא* לדבר על השנה שהייתה אלא דווקא על השנים שעומדות לבא , לדבר על "עלמא דאתי" (= עולם הבא).

במילואים בעזה, נפגשתי לצערי, במפגש אינטימי, עם המוות , אבל גם זכיתי להציל חיים, כאשר שמענו בקשר על מחלקה שנפגעה ותחת אש חילצנו שני פצועים, ביניהם פצוע אחד אנוש שבזכות ההגעה המהירה שלנו ניצל. בעזה אתה לא חושב אם הפצוע הוא דתי או חילוני , איש ימין או איש משאל, אתה פשוט נכנס להאמר ונוסע- עד כדי חירוף נפש.
למרות הקושי במילואים, בתוך עזה הרגשתי בעיקר תחושות של רוממות. תחושה של רעות, אמונה וגבורה. של עם שלא שכח שעימו הצדק. ידידי נתנאל אלינסון אמר לי פעם שכל אחד צריך שהחיים שלו יהיו מו"ש. מוש זה לא רק קיצור של "מושלם" אלא גם ראשי תיבות של: "משמעות" ו-"שייכות" ובמילואים אתה מרגיש בעוצמות חזקות את קבוצת השייכות- מחלקה, פלוגה וגדוד ובעיקר את תחושת המשמעות.
אחד הדברים שהעסקו אותי במהלך השהיה הארוכה בעזה, הייתה השאלה של איך אפשר להביא את אותה הרוח אל החברה הישראלית כולה, איך לספר את אותו "סיפור גדול" אותו "סיפור שיודע הכל , מימין ומשאל הפוך וישר, שיבין את אתמול ויגיד מה מחר" כי לפעמים הייתי מרגיש שאיך שאני עובר את קו הגבול בזיקים אני בן רגע משיל מעלי את "הרוח הגדולה" ומייד נופל בחזרה "ליום קטנות" . אם תרצו – איך אפשר להביא את אותה הרעות שיש בנמ"ר הצהלי גם לרחובות באר שבע ותל אביב, איך אפשר להרים את שערי עזה ולסחוב אותם עד ההר שאל מול פני יהודה

שאלה זו קבלה משנה תוקף אחרי הנפילה של ניר בנימין. ניר, אהוב ליבי, בוגר המכינה, בוגר מחזור י"ב , שגם אחותו אביה הייתה חניכה במכינה. כמו שיש אב שכול אז יש גם מורה שכול. בהלוויה , אימו של ניר אמרה לי שניר רצה שאני אחתן אותו עם ארסותו, ובסוף

במקום ברכות הקידושין אמרתי הספד .מעל קברו , אמא של ניר ביקשה מכולנו לצעוק "עם ישראל חי", ואל מול הקבר הפתוח שאלת הרוח והרעות עלתה במשנה תוקף. אני מעוניין שגם הדברים שאני נושא היום יהיו לזכרו של ניר.

שדיברתי עם המחלקה שלי על שאלת הרוח, חלקם ענו לי שהיום הציבור הישראלי הוא יותר מידי חומרי ואינדבדואלי ולכן הרוח לא מעסיקה אותו.
זו אותה התלונה ששומעים על הנוער מאז ומעולם. מזקן השומרים בפתח תקווה שעוד לפני קום המדינה התלונן "זה נוער זה", דרך o יזהר שהתלונן על דור האספרסו, ועד התלונה על דור הטיקטוק. זו תמיד אתה התלונה... אבל האמת היא אחרת. בשמיני לאוקטובר, שנסעתי לצאלים נדהמתי מאלפי המכוניות שחנו אחת על השניה, בצידי הדרך, קילומטרים לפני הבסיס. ראיתי בעיניים איך פתאום קם אדם ומרגיש שהוא עם. מסתבר שלמרות כל הכזבים שטפלו על הנוער, ברגע האמת כולם התיצבו. ביום פקודה- איש לא נפקד. "קול קורא והלכתי, הלכתי כי קרא הקול" ברגע האמת כולם שמעו את הקול וענו לו באיש אחד בלב אחד- "הינני!". כל מי שיוצא לו לדבר עם החבר'ה הצעירים בני ה-18-20 מבין שיש לנו דור של אריות ולביאות.

אז לפי הניתוח שלי הבעיה של הציבור היא לא חינוך לאינדובדאולזים או איזה מזימה פוסט מודרנית פרוגרסיבית אפילה. הבעיה העיקרית היא בכך שלציבור הכללי לא ברורה מה המשימה. והראיה- ברגע שיש משימה אז כולם נרתמים.
אז מה שאני אנסה לעשות בשארית הזמן שנותר לי היא לנסות לסרטט מהי אותה משימה. המשימה הפשוטה שנצבת לפנינו היא לשמור על מדינת ישראל, וזו המשימה שאליה אתם יוצאים עוד רגע לצבא הגנה לישראל ואליה אני אחזור בסבב ג של המילואים. להכות באויב ולנצח. ארדוף אוייבי ואשיגם ולא אשוב עד כלותם. אבל זו משימה שהיש בה מיקוד שליטה חיצוני- האויב.
האם באמת אנחנו יודעים להתאחד רק אם יש אויב משותף ? כמו הגמרא המפורסמת על המן צורר היהודים- שצררם יחדיו. האם נוכל להתקדם מברית הגורל לעבר ברית הייעוד, מברית של יום הזיכרון לברית של יום העצמאות?

בדקות הספורות שנותרו לי אני מעוניין להציב 4 משימות שנובעות מתוך ברית הגורל ארבע משימות שמתווספות למשימה הראשית שאנחנו עוסקים בה כרגע שהיא השמירה על ביטחון המדינה בשירות הסדיר והמילואים.

1. **המשימה הראשונה: שיקום הנגב המערבי והגליל העליון**

זו משימה שפשוט וכל אבן מקיר שרוף זועקת לחזור ולהתיישב. לחזור ולנטוע , לחזור ולזרוע עד שאלפי כלניות תפרחנה , "אודם כלנית בהר ובמורד" עד שנדליקה שוב את האדמה בשלהבת ירוקה. אויבנו מבעירים את הגורן בבית אלפא ותל יוסף ואילו אנחנו זורעים ומדליקים את השדות בשלהבת ירוקה, שיבולת ירוקת עין.

2. המשימה השנייה: שיקום השרות הציבורי.

גם כאן המשימה עומדת ברורה אל מול עיננו. אנחנו באמת ראויים להנהגה שנוכל לשאת אליה עיניים. ולצערי , מההנהגה הנוכחית כבר אין לי ציפיות.זו משימה קשה שקשורה גם לדרג הפוליטי אבל גם לדרגים המקצועיים, הדור שליכם הוא הדור שצריך לקחת את המושכות, כי הדור שלנו פישל. כמו שאמר חיים גורי :"עכשיו תורכם"

3. המשימה השלישית: נתינת קול למרכז היהודי-דמוקרטי.

רוב הציבור בישראל מעוניין במדינה שהיא גם יהודית וגם דמוקרטית, גם מחוברת למסורת וגם ליברלית. רוב הציבור מאמין שיהדות ודמוקרטיה בדיבור אחד נאמרו , אבל לצערינו בחוץ שומעים בעיקר את הקולות של הקיצונים. הרוב הציוני חייב להתעורר ולהשמיע את קולו, להיות קיצוני בדרך האמצע. מיכה גודמן בספרו האחרון עושה תרגיל נחמד, ואומר שאנחנו צריכים להיות קיצונים ולהיות מוכנים להחזיק גם ביהדות וגם בדמוקרטיה, ולא להיות פשרנים כמו חלק מהימין הקיצוני שמוכן לוותר על הדמוקרטיה ומסתפק במדינה יהודית, ולא להיות פשרנים כמו חלק מהשמאל הקיצוני שמוכן לוותר על המדינה היהודית ולהיות רק דמוקרטים. אנחנו לא מוכנים להתפשר! לא נוותר! אנחנו צריכים להיות מוכנים להיאבק על זה שנהיה גם וגם, ולהיות מוכנים לשלם מחירים אבל חיובה להשמיע את קולו של הרוב.

4. ואחרונה חביבה היא האחדות.

אני לא יכול להתחמק מהמחשבה על הקשר הרוחני שיש בין הפיצוץ של תפילת הנעילה ביום הכיפורים לבין המלחמה שנכפתה עלינו בשמחת תורה. וכבר אמר הרב קוק שאם נחרבנו בגלל שנאת חינם אז נבנה רק בעזרת אהבת חינם . אחדות איננה באה למסמס חלוקי דעות, אבל היא כן באה למסמס את רגשי השנאה. כמו שאמר לי הושע בן שלום – חילוק בדעות אבל לא חילוק בלבבות. זוהי המתודה של בית המדרש שאני כל כך מאמין בה. מחלוקת אבל גם אהבה. זו משימה אישית לכל אחד ואחת, שאתם רואים שנאה, קוראים פוסט שנועד לפלג או הודעה בווטסאפ המשפחתי- להגיב מייד , לא ניתן שיפלגו אותנו פעם נוספת, לא ניתן כוח למכונות הרעל. המשימה היא להצליח לשלב בחברה גם את החברה החרדית ואת

החברה הערבית וזו משימה גדולה והיא עומדת לפיתחכם. בשבת קראתי בספרה הנפלא של איילה דקל, והיה שם ציטוט של חיותה בוסל, אשת עליה שניה שכתבה יומן לפני מאה שנה, וכך היא כתבה ביומנה כך:

"רק לעבוד וללכת קדימה, צעד אחרי צעד. אפילו בצעדים קטנים. הדרך היא ארוכה, אל אל לנו לפקפק שנצליח הכל אם הרצון חזק. אחדות צריך לנו, כולנו כאגודה אחת נוכל להקריב את הגאולה"

אלו הן ארבע משימות קשות, שיקום חלקי הארץ, שיקום ההנהגה, יצירת קול לרוב הציוני ושמירה על האחדות, אבל אני חושב שלדור שליכם יש כתפיים רחבות , ואחרי שנה במכינה שבה הראיתם בגרות ואחריות, אני מאמין שתוכלו להן. אם לא אתם- אז אין מישהו אחר. לא עליכם המלאכה לגמור, אבל אתם בהחלט לא ראשים להיבטל ממנה.

את המשימות האלו צריך לקדם כאן ועכשיו, כאן על פני האדמה, לא בעבים מעל, ואם יבואו כולם במאמץ עקשני וער, אז בטוח נצליח לגול את האבן מעל פי הבאר!

גם אני באופן אישי מתכוון לנסות ולהגשים את 4 המשימות האלו, לבנות עוד גרעיני צעירים בגבולות דרך עמותת קדמה- התיישבות צעירים, שם אהיה אחראי על התוכן. , ולקדם את הקול של הרוב הציוני ואת קול האחדות דרך פורום המכינות המעורבות שאני אחד מהעומדים בראשו.

כל שנה הייתי מסיים את הנאום שלי לחניכים במילים "תהיו מעולים וצנועים" עם רפרוף לרחל בת כלבא שבוע שהתאהבה בעקיבא כיון שהיה מעולה וצנוע. אבל השנה אסיים את דברי בברכה ש "הלוואי שנהיה ראוים"

נסיים בתודות, בגלל שזה סיום של תקופה זה יהיה קצת יותר ארוך מהרגיל.

תודה רבה למשפחה שלי וברא ובראשונה לאשתי היפה ענת, בלעדיה לא הייתי יכול להיות כאן בשתים עשרה השנים האחרונות. תודה לילדי , בארי , יהודה ויצחק. יהודה עוד מעט בן 11 ויצחק בן 7 , שניהם נודלו לתוך המכינה, ומבחינתם קבלת שבת זה לשיר אדמה ושמים ולעשות סבב עין טובה.

תודה רבה לחונן, התחלנו לעבוד ביחד בצמרת לפני 14 שנה , בזכותך שמעתי על קבוץ כרמים, וכבר 12 שנים אנחנו עובדים ביחד במכינה. זו זכות גדולה לעבוד איתך. במהלך השנים הרבות שמרת עליי וידעת להשלים אותי במקומות הרבים שבהם אני חלש. תודה.

זאת הזדמנות להגיד תודה גם על העבר, תודה למתי ורני שהקימו את המכינה וקבלו אותי לעבודה לפני 20 שנה ו לאייל שהחליף את מתי. דור המיסדים שהניח את היסודות למכינה. תודה.

תודה ענקית ליוני, לא הייתי יכול לעזוב אם לא הייתי יודע שאני מפקיד את המכינה בידיים טובות, ובהקשר הזה אני עם לב שקט, אני חושב שאתה טוב ממני.
תודה לענבר, בימי המלחמה שרוב הצוות גויס, ענבר נקראה אל הדגל, ויחד עם יולי שבאה לזמן קצר, לא נרתעה ולקחה על עצמה את המשימה מתוך אמירת "הינני" פשוטה.
תודה ענקית לצוות המדריכים, גל כהן, גל שחר, משה ושרון. הייתה שנה מאוד לא פשוטה, לא לחניכים ובטח לא לכם, ולמרות הכל שיחקתם אותה. דאגתם לכל חניך וחניכה כמו אבא ואמא מתוך המון איכפתיות. תודה. תודה ענקית לשרית ולרותי, בלי המשרד שעושה סדר מאחור לא ניתן להסתער קדימה.
תודה למועצה הצינית. לעוז, שלא נמצא כאן, אבל אני מקווה שהתודה שלי תגיע אליו מעבר לים. המועצה הציונית היא זאת שמאפשרת את המפעל הזה. תודה לשרית, טובה ולגיל. . גם פה זאת הזדמנות להגיד תודה לראשי המועצה הציונית מן העבר: שלומי, יגאל ודרור. תודה לפאני , חברתי הטובה ,תודה לרויטל ולצוות שנת השרות צמרת.
תודה להורים של החניכים על האמון שנתתם בנו. השנה לראשונה שלחתי את בני בכורי לפנמיה, ואני מבין את הקושי שכרוך ביציאה של הילד מהבית. ותודה אחרונה לכם החניכים, על השיחות והשאלות שבהם העשרתם אותי ועל כל שהסכמתם לסבול את השגעונות שלי.
חלק מהשיחות אתכם טילטלו את כל עולמי ועל כך יש לברך ולהגיד "ברוך הבא".. אני מאמין בכם, עכשיו רק נשאר שגם אתם תאמינו בעצמכם.

אני עוזב את המכינה, אבל אני עדיין אשאר קשור. כמו שהיטיב לבטא יהודה עמיחי:" אדם יוצא מבית, והבית אינו יוצא מן האדם" אני מניח שתמיד אשאר חלק מהמקום הזה , והמקום תמיד ישאר חלק ממני .
נסיים בתפילה, בתפילה שכל השבויים והחטופים ישחררו, שעקורי הצפון והדרום יחזרו לבתיהם שה' ישלח רפואה שלמה לכל הפצועים , ושהאל הטוב ישמור על חיילנו העומדים על משמר ארצינו ויעטרם בעטרת נצחון, ואסיים בתפילת הדרך, גם בשביל החניכים ואבל גם בשבילי :

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אלוהנו ואלוהיי אֱבוֹתֵינוּ, שֶׁתּוֹלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם, , וְתַגִּיעֵנוּ לִמְחוֹז חֶפְצֵנוּ לְחַיִּים טובים ולשָׁלוֹם, וְתַצִּילֵנוּ מִכַּף כָּל-אוֹיֵב וְאוֹרֵב בַּדָּרֶךְ, וּמִכָּל מִינֵי פֻּרְעָנֻיּוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת לָבוֹא לָעוֹלָם, וְתִתְּנֵנוּ לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ, וְתִשְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵנוּ, כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּן אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה: